

Список використаної літератури

2. Кіндій Д.Д. Активні методи навчання як засіб формування клінічного мислення студентів молодших курсів стоматологічного факультету / Д.Д. Кіндій, Д.М. Король, О.Д. Оджубейська, М.О. Рамусь, М.М. Малюченко // Актуальні проблеми сучасної медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2019. – С. 105-106.
3. Оджубейська О.Д. Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні та їх розв'язання на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології / О.Д. Оджубейська, Д.Д. Кіндій, М.О. Рамусь, Д.М. Король, Д.В. Калашніков, С.Г. Зубченко // Актуальні проблеми сучасної медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2019. – С.155-157.
4. Оджубейська О.Д. Проблеми вищої медичної освіти, методи й перспективи їх розв'язання в умовах карантину / О.Д. Оджубейська, Д.М. Король, Д.Д. Кіндій, М.О. Рамусь, М.М. Малюченко, В.Д. Кіндій // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2021. – С. 197-198.
5. Петрушанко В.М. Дистанційна освіта в умовах пандемії COVID-19 / В.М. Петрушанко, Л.М. Лобач, Л.І. Ляшенко, А.В. Лемешко, І.М. Ткаченко // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2021. – С. 207-209.
6. Петрушанко Т.О. Формування професійних компетентностей засобами комп'ютерно орієнтованих технологій на кафедрі терапевтичної стоматології / Т.О. Петрушанко, Н.М. Іленко, Е.В. Ніколішина, І.Ю. Литовченко // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2021. – С. 209-211.

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ: РИЗИКИ Й ПЕРЕВАГИ

Коваленко Н.П.¹, Боброва Н.О.², Ганчо О.В.², Зачепило С.В.²

¹ Полтавський державний аграрний університет

² Полтавський державний медичний університет

Проаналізовано тенденції розвитку освіти в умовах глобалізації. Визначено необхідність оптимізації вищої освіти, що вимагає перегляду діючих підходів до навчання й генерацію альтернативних методів. З'ясовано ризики й переваги диджиталізації освіти.

Ключові слова: диджиталізація освіти, освітні технології, дистанційне навчання, електронні ресурси, ризики диджиталізації.

Trends in the development of education in the context of globalization are analyzed. The need to optimize higher education has been identified, which requires a review of existing approaches to learning and the generation of alternative methods. The risks and benefits of digitalizing education have been identified.

Key words: digitalization of education, educational technologies, distance learning, electronic resources, risks of digitalization.

Розвиток нових інформаційних і комунікаційних технологій породжує системні зміни у всіх сферах суспільного життя. В умовах сьогодення, урахувавши виклики сучасності, серед яких і пандемія Covid-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, настав переломний момент у розвитку світових освітніх технологій. Ми стали свідками найважливішої трансформації нашого часу – диджиталізації. Це явище покликане спростити наше життя, а також підняти якість освітніх послуг на новий рівень, що відповідає сучасним і майбутнім потребам суспільства у висококваліфікованих фахівцях. Диджиталізація дозволяє переводити величезний обсяг інформації в структуровану систему даних і полегшувати роботу учасників освітнього процесу. Унаслідок упровадження диджиталізації змінюється не лише освітнє середовище, а й самі заклади вищої освіти: зміцнюються зв'язки між адміністрацією, викладачами і здобувачами вищої освіти, покращується використання наявних ресурсів [5].

Диджиталізація як новий тренд світового суспільного розвитку, що прийшов на зміну інформатизації й комп'ютеризації, заснований на цифровому поданні інформації, яка в масштабах економічного й соціального життя як окремої країни, так і всього світу приводить до підвищення ефективності економіки й поліпшення якості життя [3].

Оптимізація вищої освіти, необхідність якої стала очевидною, вимагає перегляду діючих підходів до навчання й генерацію альтернативних методів [2]. Зважаючи на це, окремим питанням у плані диджиталізації освіти виступає реалізація дистанційного навчання на нових основах і з новими можливостями цифрових технологій.

Однією з головних переваг використання цифрових технологій у процесі навчання є можливість викладача не тільки контролювати прикладну ефективність навчання, а й швидкість освоєння студентами матеріалу, кількість часу, витраченого на виконання конкретного завдання, рівень розуміння нової інформації тощо, тоді як традиційні методи навчального контролю дозволяють лише «грубі» оцінки параметрів, наприклад, на підставі підсумкових оцінок [4].

Перехід до нової моделі навчання вимагає зусиль не лише від викладача, а й від здобувача вищої освіти. Зусилля викладача в основному спрямовані на розробку й супровід дистанційного курсу. Проте робота на цьому не закінчується, оскільки з моменту відкриття курсу викладач має щодня бути онлайн для відповідей на запитання на форумах курсу, перевірки робіт і активізації студентів. Розробка ідеального електронного курсу – досить складний процес, що потребує багато часу, апробації, внесення коректив, рефлексії зі студентами. Крім того, розроблений курс має відповідати методичним рекомендаціям щодо його розробки й вимогам до наповнення й змісту. Інакше з'являються або «слабо наповнені» курси, або перевантажені [5].

Більші складності щодо проходження навчання виникають у студента, оскільки пов'язані з розширенням звичних для нього рамок вимог. У нових умовах відвідування лише лекцій у аудиторіях буде недостатнім для опанування навчального матеріалу певної дисципліни. Практика роботи з електронними ресурсами часто показує зниження успішності здобувачів вищої освіти за змішаної форми здобуття знань. Тому доцільно їх поступово вводити у ІТ-середовище навчання, починаючи з 1 курсу. Будь-якому студенту, майбутньому фахівцю, в епоху швидкого

розвитку інформаційних технологій важливо постійно бути «здатним до навчання». Причому потрібно вміти об'єднувати окремі компоненти інформації, підходити до вирішення питань креативно і швидко реагувати на вимоги [1].

Провідні вектори розвитку освіти в сучасних умовах – це швидкість, мотивація, доступність матеріалів, міждисциплінарний контент.

Сучасні цифрові технології забезпечують можливість працювати над будь-яким проектом у групі, обмінюватися думками й ідеями.

Диджиталізація, що становить собою переведення в цифровий формат і самого інформаційного наповнення системи освіти, і комунікацій у її межах, виступає основною формою перетворень із позицій формування інформаційного суспільства й економіки знань.

З організаційно-економічної точки зору заклади освіти завдяки діджиталізації отримують низку переваг: підвищення ефективності адміністрування; забезпечення безперервності навчального процесу навіть у випадках надзвичайних ситуацій (карантин, дефіцит коштів на опалення корпусів тощо); інтеграція звичайної й оцифрованої системи записів для швидкого пошуку; доступність і покращення обміну інформацією з українськими й іноземними колегами; швидке реагування на зауваження й побажання здобувачів вищої освіти [4].

Диджиталізація освіти ще у 2015 році була названа одним із основних трендів розвитку вищої освіти в Європі, хоча поза стінами класичних вищих навчальних закладів цифровізація освіти відбувається вже давно. До цього спонукають соціально-економічні процеси, що відбуваються в нашому суспільстві. Це й зміна ринку праці, гостра технологічна конкуренція між державами, зміна характеру комунікації між людьми, а також потреба в інструментах організації й обробки безперервного інформаційного потоку.

Освітні інновації сприяють створенню освіти майбутнього, долаючи кордони між країнами, забезпечуючи доступ до освітнього контенту в інтернеті. Завдяки ним зростають можливості опанування нових мов, пізнання нових культур, знайомства з новими людьми, здійснення віртуальних подорожей. Важливим при цьому стає підвищення рівня критичного мислення, здобуття нових знань.

Однак, поряд із перевагами диджиталізації освіти, існують і певні проблеми й ризики, які стають перешкодами на шляху успішної реалізації цього процесу. Так, цифрова реальність вимагає наявності матеріальних засобів, адекватних знань і професійних умінь для взаємодії з реаліями цифрового середовища. А це, на жаль, доступно не всім. Крім того, онлайн-навчання не забезпечує практичних умінь із певних галузей, наприклад, із фізики, хімії, мікробіології, медицини. Диджиталізація освіти провокує інтелектуальний колапс, зниження креативності. Чимало здобувачів підмінюють свій інтелектуальний пошук компіляцією вилучених із мережі «Інтернет» фрагментів готових рішень, вважаючи, що наявність гаджета забезпечить їм знання.

Серед ризиків диджиталізації освіти виділяють такі: використання недостатньо вивчених технологій; витіснення живої комунікації викладачів і студентів; погіршення здатності до запам'ятовування й переосмислення матеріалу, втрата навичок письмового викладення основних ідей унаслідок користування електронними версіями освітніх програм; розвиток у здобувачів екранної залежності; можливе звуження розумових здібностей, які окремі фахівці інтерпретують як «розвиток цифрового слабоумства»; системні збої; маніпулювання інформацією; загрози, створювані кіберзлочинністю.

Тенденції розвитку цифрової й онлайн-освіти будуть настійно вимагати свого організаційного оформлення в освітніх закладах. Тому необхідно переглянути саму суть освіти й визначити її призначення.

Отже, диджиталізація освіти органічно переплетена з процесами її модернізації. Задля підвищення ефективності диджиталізації необхідні виявлення проблем, викликів, можливих негативних наслідків, складання й реалізація програм управління відповідними ризиками.

Список використаної літератури

1. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку / Н. П. Коваленко, Н. О. Боброва, О. В. Ганчо, С. В. Зачепило // Медична освіта. – 2020. – № 3(88). – С. 43-48. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11440>
2. Поспелова Г. Д. Проблеми підготовки фахівців із захисту рослин в умовах діджиталізації / Г. Д. Поспелова, Н. П. Коваленко // Матеріали 52-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації». – Полтава: ПДАА, 2021. – С. 33-34. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/6983/materialyzbirnyk2021_0.pdf
3. Современные технологии электронного образования / Закирова О. В. С.145-148. Цифровая трансформация образования [Электронный ресурс]: сб. мат. 2-й Межд. науч.-практ. конф., Минск, 27 марта 2019 г. / отв. ред. А. Б. Бельский. – Минск: ГИАЦ Минобразования, 2019. – Режим доступа: http://dtconf.unibel.by/doc/Conference_2019.pdf
4. Формування здорового способу життя студентів як запорука суспільного та економічного розвитку держави / Г. А. Лобань, С. В. Зачепило, Н. П. Коваленко [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2015. – № 2 (50). – С. 30–32. <http://elib.umsa.edu.ua/jspui/handle/umsa/1572>
5. The digitalization push in universities / Jaakkola H., Aramo-Immonen H., Henno J., Mäkelä J. // 39th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO). Opatija, 2016. P. 1025–1031.